

1. søndag i fasten

Salmevalg

Rind nu op i Jesu navn, 739

Fyldt af glæde, 448 (Ødsted)

Herre, du vandrer forsoningens vej, 613 (Jerlev)

Du ved det nok, mit hjerte, 634

Herre, jeg har handlet ilde, 501

Gud er Gud, før jorden skabtes, 624

Dette hellige evangelium skriver evangelisten

Så blev Jesus af Ånden ført ud i ørkenen for at fristes af Djævelen. Og da han havde fastet i fyrre dage og fyrre nætter, led han til sidst sult. Og fristeren kom og sagde til ham: ”Hvis du er Guds søn, så sig, at stenene her skal blive til brød.” Men han svarede: ”Der står skrevet: ’Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.’” Da tog Djævelen ham med til den hellige by, stillede ham på templets tinde og sagde til ham: ”Hvis du er Guds søn, så styrtdig ned. For der står skrevet:

'Han vil give sine engle befaling,
og de skal bære dig på hænder,
så du ikke støder din fod på nogen sten.'"

Jesus sagde til ham: "Der står skrevet: 'Du må ikke udæske Herren din Gud.'" Igen tog Djævelen ham med sig, denne gang til et meget højt bjerg, og viste ham alle verdens riger og deres herlighed og sagde til ham: "Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig." Da svarede Jesus ham: Vig bort, Satan! For der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene.'" Da forlod Djævelen ham, og se, der kom engle og sørgede for ham.

Prædiken

I dag er det den farligste søndag, man kan vælge at få et barn døbt. Teksterne i bibellæsningerne handler nemlig om synd og fristelse, og synden og fristelsen lurder, det ved vi jo, rundt om hvert eneste gadehjørne. Fristelse og synd er vi ikke glade for at snakke om i dag. Og begreberne er da også blevet behandlet temmelig uheldigt i løbet af

kirkehistorien. Men det skal ikke afholde mig fra at tale om det. Så her kommer en alvorlig og lystig prædiken om synd og fristelse.

Søren Kierkegaard, der bliver 200 år her d. 5. maj, har skrevet meget, og han har blandt andet skrevet følgende:

”Man ser Gud i det store, i elementernes rasen, og i verdenshistoriens gang, og man glemmer rent, hvad barnet har forstået, at når det lukker sine øjne, så ser det Gud. Og når barnet lukker sine øjne og smiler – så bliver det en engel. Ak, og når mennesket bliver ene foran Helligånden og tier – så bliver det en synder!”

Kierkegaard påstår at i stilheden kan vi møde Gud, og når vi møder Gud i stilheden, så indser vi, at vi er syndere. Det kan jo være tungt at have sådan en dom hængende over sit hoved, men det skal det ikke være, for som Kierkegaard skriver senere: ”Min tilhører, frygter du denne stilhed, selvom du beflitter dig på at have en god samvittighed, for uden stilhed er der slet ingen samvittighed. Så hold den ud, hold stilheden ud; denne

stilhed er ikke dødens, hvori du omkommer, den er ikke til døden denne sygdom, den er overgangen til livet.”

Syndserkendelsens stilhed er overgangen til livet, ifølge Kierkegaard, og det vil jeg nu ”bevise” ved at fortælle om en katolsk præst, der har et embede i en mindre by på posletten i det nordlige Italien. Præsten hedder Don Camillo, og fortællingen hedder:

Skriftemålet

Sognepræsten, Don Camillo, hørte til den slags mennesker, der kalder tingene ved deres rette navn. Da man nærmede sig tiden for kommunevalget, havde Don Camillo naturligvis ikke lagt bånd på sig, hvad angår hentydninger til medlemmerne af det lokale yderliggående venstreparti, og en skønne dag, da han i tusmørket var på vej hjem til præstegården, sprang en mand formummet i en kappe ud af buskene ved vejkanten, og hjulpet af den omstændighed, at Don Camillo var på cykel og havde en kurv med halvfjerds æg hængende på styret, bearbejdede han sognepræstens rygstykker med en stok, hvorpå han forsvandt igen som opslugt af jorden.

Don Camillo havde ikke mælet et ord om begivenheden til noget menneske. Da han kom hjem og havde sat æggene fra sig, var han gået ind i kirken for at spørge Jesus til råds, sådan som han altid gjorde, når han var i tvivl om et eller andet.

”Hvad skal jeg gøre ved det?” spurgte han.

”Gnide din ryg med lidt olie rørt op med vand og lade være med at tale om det,” havde Jesus svaret oppe fra alteret. ”Det er vor pligt at tilgive dem, der forhåner os.”

”Ganske rigtigt,” indrømmede Don Camillo. ”Men her drejer det sig om stokkeprygl, ikke om forhånelser.”

”Hvad mener du med det?” svarede Jesus. ”Er forhånelser af legemet måske smerteligere end forhånelser, der rammer sjælen?”

”Nej, vi er ganske enige, Herre. Men du må ikke glemme, at når man prygl mig, som er din tjener, så forhåner man dig. Det er især på dine vegne, jeg føler mig oprørt.”

”Var jeg måske ikke i højere grad Guds tjener end du? Og har jeg ikke tilgivet dem, som har korsfæstet mig?”

”Det fører aldrig til noget at diskutere med dig, havde Don Camillo sagt. ”Du har altid ret. Din vilje ske. Vi tilgiver dem.”

Don Camillo havde tilgivet. Men der var en ting, der sad ham i halsen som et fiskeben: nysgerrigheden efter at få opklaret, hvem det var, der havde overfaldet ham.

Tiden gik og en sen aften, da Don Camillo sad i sin skriftestol, så han på den anden side af gitteret Peppone, lederen af det lokale yderliggående venstreparti.

At Peppone kom til skrifte, var en ovenud lammende begivenhed, og Don Camillo glædede sig ret af hjertet:

”Gud være med dig, broder i Herren, med dig som mere end noget andet menneske trænger til hans hellige velsignelse. Hvor længe er det siden, du sidst har skriftet?”

”Det var i 1918,” svarede Peppone.

”Med de tossede idéer du har i hovedet, må du have begået en hoben synder i de forløbne otteogtyve år.”

”Ak ja, nogle stykker er der,” svarede Peppone.

”For eksempel?”

”For eksempel har jeg givet Dem en dragt prygl for to måneder siden.”

”Det var slemt,” svarede Don Camillo. ”Når du synder mod en Guds tjener, synder du mod Gud.”

”Men jeg har angret det,” udbrød Peppone, ”og desuden var det ikke som Guds tjener, jeg pryglede Dem, men som politisk modstander. Det skete i et øjebliks svaghed.”

”Bortset fra dette og dit medlemskab af et djævelsk parti har du så begået andre alvorlige forsyndelser?”

Peppone lagde kortene på bordet.

Alt i alt var det ikke store sager, og Don Camillo lod ham slippe med en snes pater og ave. Mens Peppone lagde sig på knæ foran gitteret omkring alteret for at gøre bod, knælede Don Camillo ned under krucifikset.

”Herre,” sagde han, ”tilgiv mig, men jeg giver ham en dragt prygl.”

”Det kan der ikke være tale om,” svarede Jesus. ”Jeg har tilgivet ham, og det skal du også. I grunden er han et bravt menneske.”

”Herre, hvis jeg har tjent dig godt, opfyld så en lille bøn: lad mig i hvert fald give ham en over ryggen med vokslyset her. Hvad betyder et vokslys mere eller mindre, kære Jesus?”

”Nej,” svarede Jesus. ”Dine hænder er skabt til velsignelse, ikke til at slå med.”

Don Camillo sukkede. Han knælede ned endnu en gang, og forlod alteret. Da han kom ned midt i kirken og standsede et øjeblik for at slå kors for sig, befandt han sig lige bagved Peppone, der lå på knæ tilsyneladende dybt hensunken i bøn.

”Det er sandt nok,” stønnede Don Camillo og så hen på Jesus med foldede hænder, ”hænderne er skabt til at velsigne med, men ikke fødderne!”

”Det kan du have ret i,” sagde Jesus oppe fra alteret. ”Men husk, Don Camillo: Kun én gang!”

Sparket kom som et lynnedslag. Peppone indkasserede det uden så meget som at blinke, rejste sig så og sukkede lettet:

”Det har jeg ventet på de sidste ti minutter,” sagde han.
”Nu har jeg det meget bedre.”

”Det har jeg også,” udbrød Don Camillo, hvis hjerte var let og rent som en sommerhimmel.

Jesus sagde ikke noget. Men der var noget, der tydede på, at også han var tilfreds.

Fortællingen om Don Camillo og Peppones skriftemål er en beretning om synd og forsoning. Den er, som alt menneskeligt liv, spændt ud mellem kærlighed og synd, eller mellem fællesskab og splittelse. Livets vilkår er, at kærligheden må udholde synden og fællesskabet må udholde splittelsen. At det er vores livsvilkår handler beretningen om Adam og Eva, der spiser af kundskabens træ, om. Vi kalder også beretningen for syndefaldet, men lige så præcist er det at sige, at beretningen er en bevidstgørelse af vores handlingers konsekvenser. I Kierkegaards udlægning af den fortælling siger han, at uskyld er uvidenhed. Og det er jo rigtigt. Det er først i det øjeblik, Adam og Eva spiser af frugten, at de erkender, at

de har gjort noget forkert. Det er vores refleksioner over vores handlinger, der gør os syndsbevidste. Det er konsekvensen af det faktum, at vi lever livet forlæns, men forstår det baglæns.

Synd betyder adskillelse, synd kommer af ordet sund – som i Øresund, altså noget vand der adskiller to landområder; så grundtanken med synden er, at synd er noget man er, ikke noget man gør. Synd er adskillelse, en splittelsesmagt, der fjerner os fra Gud, fra vores medmennesker, og fremmedgør os fra os selv.

Men vi har fået evnen til at erkende, at der ind i mellem går ged i den, at vores handlinger til tider skaber splittelse. Det er tungt, for det betyder, at vi også hver især erkender, at vi har et ansvar for vores handlinger; vi står faktisk til regnskab for alt, hvad vi gør.

I det jødisk-kristne verdensbillede står vi ikke kun til regnskab over for vores venner, naboer og kollegaer, der står vi også til regnskab over for Gud. Men evangelierne i Det Nye Testamente er fortællingen om, hvordan det regnskab er ændret fundamentalt.

Én af de fortællinger, der ændrer regnskabet, er fortællingen om Jesu fristelse i ørkenen. Jesus afviser den magt, han bliver tilbudt af djævelen. Det er afgørende, for det ændrer forholdet mellem Gud og mennesker. Regnskabet står ikke længere i centrum, for Guds grænseløse kærlighed til skaberværket, til os, overvinder det skel, regnskabet har skabt. Det er nemlig nærværet og fællesskabet, der nu bestemmer forholdet mellem Gud og mennesker. Derfor skal der være en modfortælling til fortællingen om Adam og Eva, og den fortælling er Jesu fristelse i ørkenen.

Det betyder ikke, at vi nu bare skal rende rundt og gøre som vi vil. Nej, vi skal gøre som Don Camillo og Peppone: synde tappert! Sådan udtrykte Luther det. Det vil sige, at vi med dåbens vished om, at vi allerede er elsket og tilgivet af Gud, og med bevidstheden om, at vi ind i mellem træder ved siden af, må leve i denne verden som frie mennesker, med det ansvar det bringer med sig at værne om nærværet, freden, retfærdigheden, fællesskabet og kærligheden til Gud og næsten! AMEN